

Sygn. akt: I C 399/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 września 2018r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia SR Andrzej Gromadzki
Protokolant:	Starszy sekretarz sądowy Beata Bukiejko

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 sierpnia 2018 r. w K.

sprawy z powództwa K. R., B. D.

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o zapłatę

I. oddała powództwa;

II. zasądza od powoda K. R. na rzecz pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwotę 2.808,50 zł (dwa tysiące osiemset osiem złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. zasądza od powoda B. D. na rzecz pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwotę 2.808,50 zł (dwa tysiące osiemset osiem złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 399/15

UZASADNIENIE

Powódka B. D. wniosła o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. kwoty 12.500,00 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 marca 2015 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu wg norm przepisanych. Jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazała art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. W uzasadnieniu podniosła, że w dniu 11 grudnia 2000 r., na drodze M. – S., J. S. kierujący samochodem osobowym marki F. (...) nie zachował szczególnej ostrożności, zjechał na przeciwny pas ruchu, doprowadzając do czołowego zderzenia z samochodem ciężarowym marki J., w wyniku czego śmierć na miejscu zdarzenia poniósł podróżujący z nim brat powódki Z. R. (1). Prokuratura Rejonowa w Kętrzynie umorzyła dochodzenie z powodu śmierci sprawcy wypadku. Powódka podniosła dalej, że zmarły był jej młodszym bratem, z którym razem się wychowywała. Brat będąc jeszcze kawalerem pomagał jej przy pracach domowych, ogrodowych i przy gromadzeniu opału na zimę. Po wstąpieniu brata w związek małżeński nadal często się odwiedzali. Powódka strasznie przeżyła śmierć brata. Pogorszył się jej stan zdrowia. Powódka często modli się za brata i odwiedza jego grób na cmentarzu. Powódka zgłosiła zaistniałą szkodę pozwanemu, ten jednak po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego odmówił wypłaty zadośćuczynienia. Powódka wskazała, że dochodzona przez nią tytułem zadośćuczynienia kwota uwzględnia 50% przyczynienie się Z. R. (1) do powstania szkody, albowiem podróżował z kierowcą będącym w stanie nietrzeźwości.

Powód K. R. wniósł o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. kwoty 12.500,00 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 marca 2015 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu wg norm przepisanych. Jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazała art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Jako podstawę faktyczną dochodzonego roszczenia wskazał te same okoliczności co B. D.. Podniósł dalej, że zmarły brat był dla niego najważniejszą osobą spośród rodzeństwa. Ze zmarłym bratem miał bardzo dobre relacje. Wzajemnie sobie pomagali. Utrata brata była dla powoda wielkim szokiem. Powód zgłosił zaistniałą szkodę pozwanemu, ten jednak po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego odmówił wypłaty zadośćuczynienia. Powód również wskazał, że dochodzona przez niego tytułem zadośćuczynienia kwota uwzględnia 50% przyczynienie się Z. R. (1) do powstania szkody.

Pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództw i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powodów. Wskazał, że w niniejszej sprawie nie znajdzie zastosowania dwudziestoletni termin przedawnienia przewidziany w art. 442¹ § 2 k.c., albowiem termin ten ma zastosowanie jedynie w sytuacji, gdy szkoda wynikła ze zbrodni lub występku. Z przedłożonych przez stronę powodową dokumentów nie wynika natomiast, aby doszło do popełnienia przestępstwa z art. 177 k.k. Uzasadniając dalej podniósł m. in., że w okolicznościach sprawy nie sposób uznać, aby relacje pomiędzy zmarłym a powodami miały szczególny charakter, wykraczający poza ramy normalnych, zwyczajowych stosunków panujących pomiędzy rodzeństwem, a tylko w przypadku naruszenia takiej bardzo silnej więzi można byłoby mówić o naruszeniu dobra osobistego.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 11 grudnia 2000 r., ok. godz. 20:20 na drodze wojewódzkiej nr (...), na odcinku M. - S., samochód osobowy marki F. (...) zjechał na lewą stronę jezdni przeznaczoną dla ruchu w kierunku przeciwnym, w wyniku czego doszło do czołowego zderzenia z jadącym z przeciwka samochodem ciężarowym marki J.. Za kierownicą samochodu osobowego marki F. (...) siedział J. S., obok niego na miejscu pasażera podróżował Z. R. (1). Obaj w/w zginęli na miejscu zdarzenia wskutek rozległych obrażeń narządów wewnętrznych. W chwili śmierci J. S. miał 2,0 % alkoholu we krwi, zaś Z. R. (1) 1,2 % alkoholu we krwi. Kierujący pojazdem ciężarowym marki J. R. H. był trzeźwy. Samochód osobowy marki F. (...) był niesprawny – posiadał nadmiernie wyeksploatowane opony kół przednich. Stan techniczny samochodu miał wpływ na zaistniały wypadek drogowy.

(dowód: akta szkody – k. 107; notatki urzędowe – k. 1-4 akt Ds. 2226/00; protokół wraz ze szkicem – k. 5-7 akt Ds. 2226/00; zdjęcia – k. 8 akt Ds. 2226/00; protokoły – k. 9-12v. akt Ds. 2226/00; protokoły oględzin i otwarcia zwłok – k. 39-43b akt Ds. 2226/00; opinia techniczna - k. 52-55 akt Ds. 2226/00; sprawozdania – k. 60 i 64 akt Ds. 2226/00; protokoły pobrania krwi – k. 62-62v. i 66-66v. akt Ds. 2226/00)

W związku z śmiertelnym wypadkiem drogowym zostało w dniu 11 grudnia 2000 r. ,wszczęte przez Komendę Powiatową Policji w K. dochodzenie o przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. Postępowanie zostało ostatecznie umorzone wobec śmierci podejrzanego o sprawstwo wypadku J. S., postanowieniem z dnia 31 stycznia 2001 r., zatwierdzonym następnie przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Kętrzynie.

(dowód: postanowienie – k. 73-73v. akt Ds. 2226/00)

Pojazd, którym poruszał się podejrzanym o sprawstwo wypadku, nie był w dacie zdarzenia ubezpieczony w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

(dowód: akta szkody – k. 107; bezsporne)

B. D. zgłosiła pozwanemu zaistniałą szkodę pismem z dnia 07 stycznia 2015 r. Pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, decyzją z dnia 10 marca 2015 r. uznał zgłoszone roszczenia za niezasadne i odmówił wypłaty zadośćuczynienia.

(dowód: pismo – k. 17-19; decyzja – k. 32-32v.; bezsporne)

K. R. zgłosił pozwanemu zaistniałą szkodę pismem z dnia 07 stycznia 2015 r. Pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, decyzją z dnia 10 marca 2015 r. uznał zgłoszone roszczenia za niezasadne i odmówił wypłaty zadośćuczynienia.

(dowód: pismo – k. 52-54; decyzja – k. 69-69v.; bezsporne)

W chwili śmierci Z. R. (1) miał 36 lat. Razem z ciężarną małżonką i roczną córką zamieszkiwał w K..

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu - k. 15; zeznania świadka G. R. – k. 169v. i 177-181).

B. D. w czasie śmierci brata miała 41 lat. Miała z nim dobre relacje, tak jak i z pozostałym rodzeństwem. Do 1998 roku mieszkali w tej samej miejscowości tj. w K.. Potem brat zamieszkał u swojej żony w M., by następnie powrócić do K.. Powódka z bratem często się odwiedzali. Wspólnie spędzali święta.

Śmierć brata wywołała u powódki okresowe pogorszenie nastroju. Zaburzenia adaptacyjne trwały kilka dni. B. D. nie korzystała z pomocy psychologa. Powódka do dziś odczuwa ból w związku ze śmiercią brata, nie determinuje on jednak jej życia ani samopoczucia, jej żałoba jest zakończona.

B. D. od 12 lat jest wdową, posiada dwoje dorosłych dzieci, z którymi ma dobre relacje. Powódka zamieszkuje w K. razem ze swoim synem i jego rodziną. Na co dzień może liczyć na wsparcie swoich najbliższych.

(dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 16; opinie biegłego z zakresu psychologii klinicznej I. K. – k. 194-199; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu psychologii klinicznej I. K. – k. 231-232; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu psychologii klinicznej I. K. – k. 277-278; opinie biegłego z zakresu psychologii E. S. – k. 313-320; zeznania świadka G. R. – k. 169v. i 177-18; zeznania świadka Z. R. (2) – k. 169v. i 181-185; zeznania powoda K. R. – k. 362v.-363; zeznania powódki B. D. – k. 363)

K. R. w czasie śmierci brata miał 42 lata. Miał z nim dobre relacje, tak jak i z pozostałym rodzeństwem. Do 1998 roku mieszkali w tej samej miejscowości tj. w K.. Potem brat zamieszkał u swojej żony w M., by następnie powrócić do K.. Powód z bratem często się odwiedzali. Wspólnie spędzali święta.

Śmierć brata wywołała u powoda okresowe pogorszenie nastroju. Pomimo silnego cierpienia nie wystąpiły u niego atypowe elementy żałoby. K. R. nie korzystał ze wsparcia psychologicznego. Powód do dziś odczuwa ból w związku ze śmiercią brata, nie determinuje on jednak jego życia ani samopoczucia, jego żałoba jest zakończona.

K. R. razem z małżonką zamieszkuje w K.. Posiada czwórkę dorosłych dzieci. Powód na co dzień zajmuje się wychowywaniem wnuków, których rodzice pracują za granicą. Może liczyć na wsparcie osób najbliższych.

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia – k. 51; opinie biegłego z zakresu psychologii klinicznej I. K. – k. 194-199; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu psychologii klinicznej I. K. – k. 231-232; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu psychologii klinicznej I. K. – k. 277-278; opinie biegłego z zakresu psychologii E. S. – k. 313-320; zeznania świadka G. R. – k. 169v. i 177-18; zeznania świadka Z. R. (2) – k. 169v. i 181-185; zeznania powoda K. R. – k. 362v.-363; zeznania powódki B. D. – k. 363)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa podlegały oddaleniu.

W ocenie Sądu, przede wszystkim należało uznać za słuszny podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powodów.

Stosownie do art. 442¹ § 1 i 2 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega co do zasady przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jeżeli jednak szkoda wynikała ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Z powyższego wynika jednoznacznie, że dłuższy dwudziestoletni termin przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody znajdzie zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy szkoda ta wynikała ze zbrodni lub występku.

Z uwagi na regulację zawartą w art. 11 k.p.c., ustalenie okoliczności, czy szkoda wynika ze zbrodni lub występku, nie jest zazwyczaj przedmiotem postępowania toczonego przed sądem cywilnym. Ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą bowiem sąd w postępowaniu cywilnym. W okolicznościach niniejszej sprawy nie mamy jednak do czynienia z taką sytuacją. Postępowanie w sprawie wypadku drogowego z dnia 11 grudnia 2000 r., zostało umorzone na etapie dochodzenia prowadzonego przez Komendę Powiatową Policji w K.. Z zebranego w toku dochodzenia materiału dowodowego wynikało bowiem, że osoba podejrzewana o sprawstwo wypadku poniosła w nim śmierć. Okoliczność, że na etapie postępowania dochodzeniowego J. S. był osobą podejrzewaną o popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. i najprawdopodobniej, gdyby przeżył wypadek, zostałby postawiony w stan oskarżenia, nie przesądza jednak o jego winie. Zgodnie bowiem z art. 5 k.p.k. oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki wina jego nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem.

Oczywiście, dopuszczalne jest samodzielne stwierdzenie przez sąd w postępowaniu cywilnym, czy popełniono przestępstwo, w sytuacji gdy w postępowaniu karnym nie stwierdzono tego z jakiegokolwiek przyczyny, a kwestia ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu. Sąd cywilny jest w takim wypadku obowiązany do dokonania własnych ustaleń odnośnie do podmiotowych i przedmiotowych znamion przestępstwa. Następuje to według zasad właściwych postępowaniu karnemu, w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych przy wykorzystaniu opinii biegłych. (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2017 r., II CSK 837/16, Legalis nr 1668444).

Zgodnie jednak z wynikającą z art. 6 k.c. regułą ciężaru dowodu to na powódzie spoczywa obowiązek wykazania okoliczności, że sprawca czynu niedozwolonego (niezależnie od zasady jego cywilnej odpowiedzialności) jest winny popełnienia czynu kwalifikowanego jako przestępstwo. Stanowisko to jest usprawiedliwione nie tylko przy uwzględnieniu wykładni systemowej omawianego przepisu, ale dodatkowo w ramach wykładni celowościowej, przy uwzględnieniu możliwych do oceny przypadków. W szczególności odrzucając koncepcję, że cywilna odpowiedzialność z tytułu czynów niedozwolonych kwalifikowanych jako przestępstwo może dotyczyć wyłącznie sprawcę czynu (albo zidentyfikowaną osobę, za którą odpowiedzialność ponosi np. ubezpieczyciel, należy wskazać, że zasady identyfikowania czynów jako przestępstwo związane są z regułą dowodową prawa karnego, że to na oskarżycielu spoczywa obowiązek wykazania podmiotowych i przedmiotowych przesłanek odpowiedzialności karnej. Tak więc nie do zaakceptowania jest teza, by co do zasady podmiotem zobowiązanym do wykazania faktu przestępstwa był broniący się zarzutem przedawnienia roszczenia deliktowego. (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 listopada 2012 r., I ACa 1059/12, Legalis nr 721923).

Zdaniem Sądu, powodowie reprezentowani w niniejszym postępowaniu przez profesjonalnych pełnomocników nie podołali w/w obowiązkowi. W szczególności nie zgłosili stosownych wniosków o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków samochodowych oraz zasad ruchu drogowego. W okolicznościach sprawy ustalenie czy do wypadku doszło na skutek naruszenia przez J. S. zasad ruchu drogowego wymagało bowiem w ocenie Sądu zasięgnięcia wiedzy specjalistycznej, którą może dysponować jedynie biegły sądowy we wskazanym zakresie.

Należy zauważyć, że z uwagi na kontradiktoryjny charakter postępowania cywilnego rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do

wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy – obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (por. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. A. Zielińskiego, Wydawnictwo C.H. Beck, wyd. 6, Warszawa 2012 r.).

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że roszczenia powodów przedawniły się z dniem 11 grudnia 2003 r.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że zgodnie z przyjętym w orzecznictwie poglądem dokonując oceny rozmiaru krzywdy w związku ze śmiercią osoby najbliższej, należy brać przede wszystkim pod uwagę takie okoliczności jak wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 r. IV CSK 192/12, Legalis nr 607831).

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z opinii sporządzonych przez biegłych z zakresu psychologii wynika, że śmierć brata wywołała u powodów jedynie okresowe pogorszenie nastroju, nie wystąpiły u nich żadne atypowe elementy żałoby. Powodowie nie musieli korzystać z pomocy psychologa. Śmierć brata, nie determinuje życia powodów ani ich samopoczucia. Żałoba powodów jest zakończona. Co istotne, więź jaka łączyła powodów z ich zmarłym bratem była niewątpliwie więzią pozytywną, nie wyróżniała się jednak pod tym względem od więzi łączących ich z pozostałym rodzeństwem.

W świetle powyższych ustaleń brak jest w ocenie Sądu podstaw do przyjęcia, że na skutek śmierci Z. R. (1) doszło u powodów do naruszenia dóbr osobistych wymagającego zrekompensowania poprzez przyznanie stosownego zadośćuczynienia.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w pkt. I wyroku i oddalić przedmiotowe powództwa.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy.